

Naturenheten
Maj Karlsson
026-17 12 11
maj.karlsson@x.lst.se

Se sändlista

BILDANDE AV SJUGARNAS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsas på bifogad karta (bilaga 3) som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Sjugarnas naturreservat.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Sjugarnas naturreservat
Objektnummer:	21-02-114
Kommun:	Gävle
Karta:	Ekonomisk karta 14H 0e, 13H 9e
Lägesbeskrivning:	Området ligger ca 4 km SO om Hamrånge. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (Rikets nät, RT 90):	X: 6751187 Y: 1571109
Gräns:	Se bifogad beslutscharta (bilaga 3), gränsen är markerad med den punktstreckade linjen.
Fastigheter och markägare:	
Areal:	Total areal 124 ha Därav landareal 123 ha Produktiv skogsmark 95 ha Naturskog 71 ha Hygge/ungskog 6 ha

Naturtyper enligt Metrias naturtypskartering (KNAS):	Tallskog 10 ha Granskog 11 ha Barrblandskog 8 ha Barrsumpskog 3 ha Lövblandad barrskog 32 ha Triviallövskog 17 ha Lövsumpskog 8 ha Hygge/ungskog 6 ha Impediment 1 ha Vatten 1 ha Myr 25 ha Övrigt 1 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftena med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området. Mer preciserat innebär detta att ett kustnära skogs- myrmosaikområde med stort inslag av naturskogskvalitéer och av olika skogstyper skyddas.

Syftet skall nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området. Skogen lämnas i huvudsak för fri utveckling
- Områdets naturvärden bibehålls genom att exploateringar i området förhindras

Skälen för länsstyrelsens beslut

Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Sjugarna är ett flackt och relativt kustnära område som är beläget sydväst om Hamrångefjärden i Gästrikland. Centralt i området ligger myren Sjugarna som har gett området dess namn. Övriga delar av naturreservatet är skogbeksäddade. Särskilt utmärkande för området är den mosaikartade skogen vars värden består av gammal tallskog, granskog, blandskog och även vissa partier lövskog. Den totalt sett höga lövandelen och då särskilt inslaget av asp måste speciellt framhållas. Aspgelélav (*Collema subnigrescens*) är en art med särskilt rik förekomst med flera lokaler inom området. Ett för Gästrikland stort antal signalarter och rödlistade arter såsom exempelvis Kandelabersvamp (*Clavicornia pyxidata*) och Violettgrå tagellav (*Bryoria nadvornikiana*) är också funna i området. Järnvägen löper genom området i

nord-sydlig riktning, och reservatet ligger i två delar på ömse sidor om denna. Området är som helhet i liten grad påverkat av modernt skogsbruk, sannolikt beroende på att inga vägar har dragits fram till området innan järnvägens sträckning förändrades. Totalt sett är det ett mycket ovanligt område med avseende på storlek och innehåll av naturskog i östra Gästrikland.

Andra sakförhållanden med betydelse för avgörandet att bilda naturreservat

Utifrån regeringens proposition 2000/01:130 tog riksdagen i november 2001 beslut om generations- och delmål för 14 av de 15 miljökvalitetsmål som tidigare antagits av riksdagen. Ett av dessa nationella miljökvalitetsmål är Levande Skogar, vilket har delmålet att ytterligare 320 000 ha skyddsvärd skogsmark i landet ska skyddas som naturreservat till och med år 2010 räknat från 1999. I och med detta beslut om naturreservat skyddas 95 ha produktiv skogsmark varav ca 70 ha med höga naturvärden, vilket bidrar till att miljökvalitetsmålet Levande Skogar uppfylls.

I området finns ett antal nyckelbiotoper och områden med naturvärden som Skogsvårdsstyrelsen upptäckt vid nyckelbiotopsinventeringen. Totalt finns ca 19 ha nyckelbiotop och 27 ha områden med naturvärden i området.

Enligt kommunens översiktsplan ingår naturreservatet i skogsbruksmark. Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet inte motverkar intentionerna i översiktsplanen.

Föreskrifter för naturreservatet

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,

2. utan Länsstyrelsens tillstånd vegetationsröja, utföra förstärkningsåtgärder och liknande som är nödvändigt i syfte att underhålla järnvägen eller banvallen. Undantag gäller i akuta situationer utanför kontorstid. Anmälan om åtgärd, syfte, tillvägagångssätt och ev. uppkomna skador i reservatet ska ske till Länsstyrelsen nästkommande arbetsdag,
3. uppföra byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
4. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
5. bedriva vattenföretag, som tex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
6. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnärsämnen,
8. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
9. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande,
10. anordna idrottstävling eller motortävling,
11. bedriva militär övningsverksamhet,
12. bedriva mineralutvinning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning av stängsel om behov uppstår.
3. Undersökning och dokumentation av mark, vegetation och djurliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är upplåten för allmänhetens motortrafik. Undantag gäller för älgdragare som behövs för uttransport av älg från området vid älgjakt,
2. ta ved, eller elda,
3. skada, plocka eller samla in växter, djur (inklusive insekter), svampar och lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåten,
4. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla insekter eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet, undantaget är den jakt som får bedrivas i reservatet,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, eller göra annan åverkan på levande eller döda träd och växter,
6. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur. Undantag gäller för hund vid den jakt som får bedrivas i reservatet,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. skada fast föremål eller ytbildning såsom att omlagra eller bortföra sten,
9. cykla i terrängen,
10. på ett störande sätt använda inspelat ljud, eller använda sådant för att locka fåglar eller andra djur.

D. Bestämmelser om vården och förvaltningen av naturreservatet enligt förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

1. I skötselplanen anges målen med reservatet och skall ligga till grund för dess vård och skötsel.
2. Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

3. Naturreservatet skall utmärkas genom förvaltarens försorg enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Ärendets handläggning

Under Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering under slutet av 90-talet visade det sig att ett relativt stort område kring Hamrånge uppvisade en betydligt högre andel nyckelbiotoper och höga naturvärden än andra delar i länet. Eftersom det fanns såväl stora som små sådana områden fanns en uppenbar möjlighet, och behov, till samarbete mellan myndigheterna vad gällde skyddet av naturvärden.

Därför startade under 1999 Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen ett projekt kallat LEKO (Landskapsekologiska kärnområden) i området sydost om Hamrånge. Det gjordes en speciell satsning i området där Skogsvårdsstyrelsen arbetade med biotopskydd, naturvårdsavtal och rådgivning på mindre områden medan Länsstyrelsen tog initiativ till detta naturreservat.

Området inventerades av Länsstyrelsen 1999. Länsstyrelsen föreslog till Naturvårdsverket att området skulle skyddas som naturreservat under 2002 och under 2003 godkände Naturvårdsverket Länsstyrelsens planer. Området värderades av N. A. Stefansson AB, varefter förhandling med markägare inleddes av Svefa AB. Under 2004 och 2005 har ersättningsfrågorna lösts med alla markägare utom en.

I november 2005 lämnades förslaget ut till remiss, och tre yttranden inkom. Skogsstyrelsen i Gästriklands distrikt har inget att erinra i ärendet. Gävle kommuns byggnads- och miljönämnd har i sitt yttrande ställt sig positiva till naturreservatet under förutsättning att befintlig järnvägstrafik inte försvåras och att Banverkets möjligheter till skötsel och underhåll av banvallen inte inskränks.

I remissvar från Banverket uttrycks en önskan att reservatet ska lokaliseras på betryggande avstånd från järnvägsområdet, eftersom Banverket ser risk för begränsningar i möjlighet att driva, underhålla och utveckla järnvägen. Underhållsåtgärder som t.ex. vegetationsröjning, trädfria korridorer, förstärkningsåtgärder ska kunna ske liksom ombyggnationer så som sidoflyttningar, brobygge och breddning av befintlig järnväg till flera spår.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Med anledning av Banverkets och kommunens remissyttrande vill Länsstyrelsen framföra följande. Syftet med naturreservatet är inte att förhindra eller försvåra järnvägens drift eller framtida utveckling. För att inte göra inskränkningar i driften och underhållet av befintlig järnväg har Länsstyrelsen uteslutit Banverkets fastighet, dvs. järnvägen, banvallen och viss omgivande mark, ur naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer därför att naturreservatet inte påverkar nuvarande drift och underhåll av järnvägen negativt.

Om Banverket i framtiden anser att åtgärder behöver genomföras inne i naturreservatet, dvs. utanför Banverkets egen fastighet, så krävs tillstånd från Länsstyrelsen, se föreskrift A2. Länsstyrelsen gör bedömningen att om det är av mycket stor vikt för järnvägens drift och underhåll så kan röjning samt förstärkningsarbeten längs järnvägen på mark som omfattas av reservatsbeslutet komma att godtas om de görs på ett sådant sätt att områdets naturvärden skadas så lite som möjligt. I så fall kan frågan om kompensation komma upp, dvs. om naturvärden går förlorade kan dessa behöva ersättas. Därmed torde inte naturreservatet heller i detta avseende påverka nuvarande järnvägsdrift.

Om ombyggnationer eller breddningar av järnvägen som omfattar intrång i naturreservatet blir aktuella, ska detta intresse då ställas i relation till naturvårdsintresset och en prövning göras. Om samhällsintresset för järnvägen då överväger kan naturreservatet komma att upphävas i den del som berörs. Även i detta fall torde frågan om kompensation bli aktuell.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet därmed har tillmötesgått byggnads- och miljönämndens och Banverkets synpunkter.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna dels för allmänheten och dels för berörda fastighets- och sakägare. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet skall uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Föreskrifterna under punkt C ovan, enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller enligt 7 kap. 30 § miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen skall bedriva tillsyn över reservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Enligt 29 kap. 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom området i stort skall lämnas till fri utveckling skall vindfällan och stormskadad skog lämnas. Efter bildandet av naturreservat omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen är därför efter reservatsbildningen statens ansvar.

Av 7 kap. 5 § framgår att om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får Länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Förbudet mot att avverka skog, utföra annan skogsvårdsåtgärd eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras på den berörda fastigheten. Förhandling om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken pågår därför med berörd sakägare.

Beslutet träder i kraft 24 april 2006 förutsatt att det inte överklagas och att det kungjorts i ortstidning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen. Se bilaga 6 om hur man överklagar.

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Christer Eirefelt. I den slutliga handläggningen har även deltagit enhetschef Karl Gullberg, jurist Ulf Roupé, funktionssamordnare Stefan Henriksson och biolog Maj Karlsson, den sistnämnde föredragande.

Christer Eirefelt

Maj Karlsson

Bilagor:

1. Skötselplan
2. Översiktskarta
3. Beslutskarta
4. Brytpunktskarta
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Naturenheten

Maj Karlsson

026-17 12 11

maj.karlsson@x.lst.se

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR SJUGARNAS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med Sjugarnas naturreservat är att bevara den värdefulla livsmiljön boreal naturskog, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna livsmiljö i södra Norrlands kustland i gynnsamt tillstånd. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Skyddsvärda arter som aspgelélav, kandelabersvamp och violettgrå tagellav ska ha gynnsamt tillstånd. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

2. Beskrivning av bevarandevärdena

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Sjugarnas naturreservat
Objektnummer	21-02-114
Län	Gävleborg
Kommun	Gävle
Total areal	124 ha
Markslag och naturtyper (ha):	
Våtmark	26 ha
Sötvatten	1 ha
Impediment	1 ha
Skogsmark	96 ha
Naturskog	71 ha
- Tallskog	10 ha
- Granskog	11 ha
- Barrblandskog	8 ha
- Barrsumpskog	3 ha

- Lövblandad barrskog - Triviallövskog - Lövsumpskog - Hygge/ungskog	32 ha 17 ha 8 ha 6 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter	Skog, våtmark Naturskogsartad blandskog, öppen våtmark Död ved, gamla och grova träd Kandelabersvamp, Violettgrå tagellav, Aspgelélav
Bebyggelse och anläggningar	Väg med vändplan på fastigheten Åbyn 43:3.
Övrigt	Järnväg löper i S-N riktning genom reservatet. Järnvägen och Banverkets fastighet ingår ej i reservatet.

2.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området i sin helhet har sannolikt påverkats av skogsbruk sedan lång tid tillbaka. Denna del av Gästrikland är en del av det område vi benämner Bergsslagen. Järnframställningen i kusttrakterna under 1600- och 1700-talen fordrade stora mängder kolved. Även dimensionsavverkningarna under 1800-talet efter timmerträd har sannolikt passerat över dessa marker. Det tycks dock som att området under 1900-talet i stora delar stått ganska opåverkat. Anläggning av järnvägen samt en mer omfattande utbyggnad av skogsbilvägnätet har kommit till först relativt sent på 1900-talet. De flesta skogsbiotoperna i naturreservatet uppvisar därför en relativ orördhet och kontinuitet i trädsikten.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Ett av områdets största tillgångar vad gäller naturvärde är den mosaik av olika naturtyper som finns representerade. Våtmarker, barrblandskogar och mer lövdominerade delar ger på en relativt begränsad yta en stor variationsrikedom av såväl biotoper som arter. I gränsen mellan exempelvis myr och skog finns också viktiga livsmiljöer som utnyttjas av ett flertal arter. Den totalt sett höga lövandelen och då särskilt inslaget av asp måste speciellt framhållas. Aspgelélav (*Collema subnigrescens*) är en art med särskilt rik förekomst med flera lokaler inom området. Ett för Gästrikland stort antal signalarter och rödlistade arter såsom exempelvis Kandelabersvamp

(*Clavicornia pyxidata*) och Violettgrå tagellav (*Bryoria nadvornikiana*) är också funna i området. Totalt sett är Sjugarna ett mycket ovanligt område med avseende på storlek och innehåll av naturskog i östra Gästrikland.

2.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga kända fornlämningar finns inom området som omfattas av naturreservatet. 200 m öst om Sjugarna finns en dokumenterad fornlämning i form av förhistoriskt gravröse. Ytterligare fyra förhistoriska gravrösen återfinns ca 600 m längre nordväst. En äldre fäbod ligger vid Sjugmyrsrönningen utanför reservatsgränsen, denna har förmodligen använts som lada vid den myrslätter som upphörde på Sjugarna 1918.

2.3.3 Bevarandevärden för friluftsliv

Entrépunkten till naturreservatet ligger öster om området. Fördelarna med entrépunktens placering är att den ligger intill det förhistoriska gravröset samt att man direkt anvisas in i den större delen av reservatet. Information om tidigare hävd på Sjugarna och om fornlämningen ska finnas på reservatets informationstavla.

2.5 Källförteckning

- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventering 1996
- Länsstyrelsens naturvärdesinventering 1999
- Fornlämningsregistret 2005

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Skog som lämnas för fri utveckling
- 2: Skog med begränsad skötsel av träd- och buskskikt
- 3: Våtmarker utan skötsel
- 4: Friluftsliv och information

Skötselplanens skötselområde 1: Skog som lämnas för fri utveckling, 71 ha

---

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen naturskog bibehålls inom naturreservatet, vilket innebär en areal om minst 71 ha.
- Grova lövträd, särskilt asp, ska på sikt finnas i minst samma omfattning som idag
- Populationer av gelélavar bör även långsiktigt vara minst lika talrika som idag.
- Andelen död ved ökar i omfattning.

Skötselåtgärder

I dagsläget finns inga planerade skötselåtgärder, naturskogarna lämnas för fri utveckling. På sikt kan begränsad skötsel krävas för att gynna lövinslaget, detta bedöms dock ej behövas de närmaste tio åren. De skyddsvärda arter som är knutna till asp ska ges tid att spridas till skötselområde 2 utan de störningar som ett ingrepp för att öka aspinslaget medför. Detta kan i praktiken komma att medföra att aspen i skötselområdet tillåts minska i omfattning initialt. (Se karta, sid. 7).

Skötselplanens skötselområde 2: Hygge/ungskog, 6 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Aspvolymen skall på sikt öka till att omfatta ca 30 % av trädslagsblandningen. Detta bestånd skall i framtiden hjälpa till att bibehålla frekvensen av hotade arter knutna till asp.

Skötselåtgärder:

Uppkomsten av asp gynnas. I huvudsak innebär detta också fri utveckling, men bortgallring, främst av gran och tall, kan komma att behövas. Om betestrycket från älg visar sig vara så högt att aspföryngringen hindras i ett tidigt skede, bör älg stängslas ut från skötselområdet. (Se karta, sid. 7).

Skötselplanens skötselområde 3: Sötvatten och våtmarker 27 ha

---

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen våtmark bibehålls i reservatet
- Det finns möjlighet till naturliga vattenståndsvariationer under hela året.

Skötselåtgärder:

Inga.

Skötselplanens skötselområde 4: Friluftsliv och information

Mål

- Informationsskylt med beskrivning av reservatet, tidigare hävd samt den intilliggande fornlämningen ska finnas vid vändplanen utanför naturreservatets östra sida.
- En stig skapas från entrépunkten in till reservatet.

Skötselåtgärder:

Utplacering av informationsskylt samt markering av stig in i reservatet. (Se karta, sid. 8)

---

4. Uppföljning**4.1 Uppföljning av skötselåtgärder**

Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts.

4.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationsskyltar
- Markering av stig

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 12:e år för:

- Aspvolymen i skötselområde 2

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs var 24:e år för:

- Arealen naturskog
- Grova lövträd
- Typiska arter
- Död ved

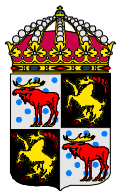
Uppföljning genomförs efter nationella riktlinjer som ännu inte fastställts.

5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Priori- tering	Finansiering
Utmärkning av gränser	Initialt och därefter vid behov	Reservatets gränser	1	Naturvårdsverket, Länsstyrelsen
Informationsskylt, framställning och uppsättning	Initialt och därefter vid behov	Vid entrépunkt utanför östra gränsen	1	Skötselanslag
Markering av stig	Initialt och därefter vid behov	Från entrépunkt in till reservatet.	1	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål; informationsskylt, markering av stig	Varje år	Vid entrépunkt respektive mellan entrépunkt och reservatsgräns	2	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål; aspvolyt	Var 12:e år	I skötselområde 2	2	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål; areal naturskog, arter, död ved grova lövträd.	Var 24:e år	Hela naturreservatet	2	Skötselanslag

6. Revidering

Skötselplanen gäller tills vidare men det är lämpligt att revidera den om 10 år.

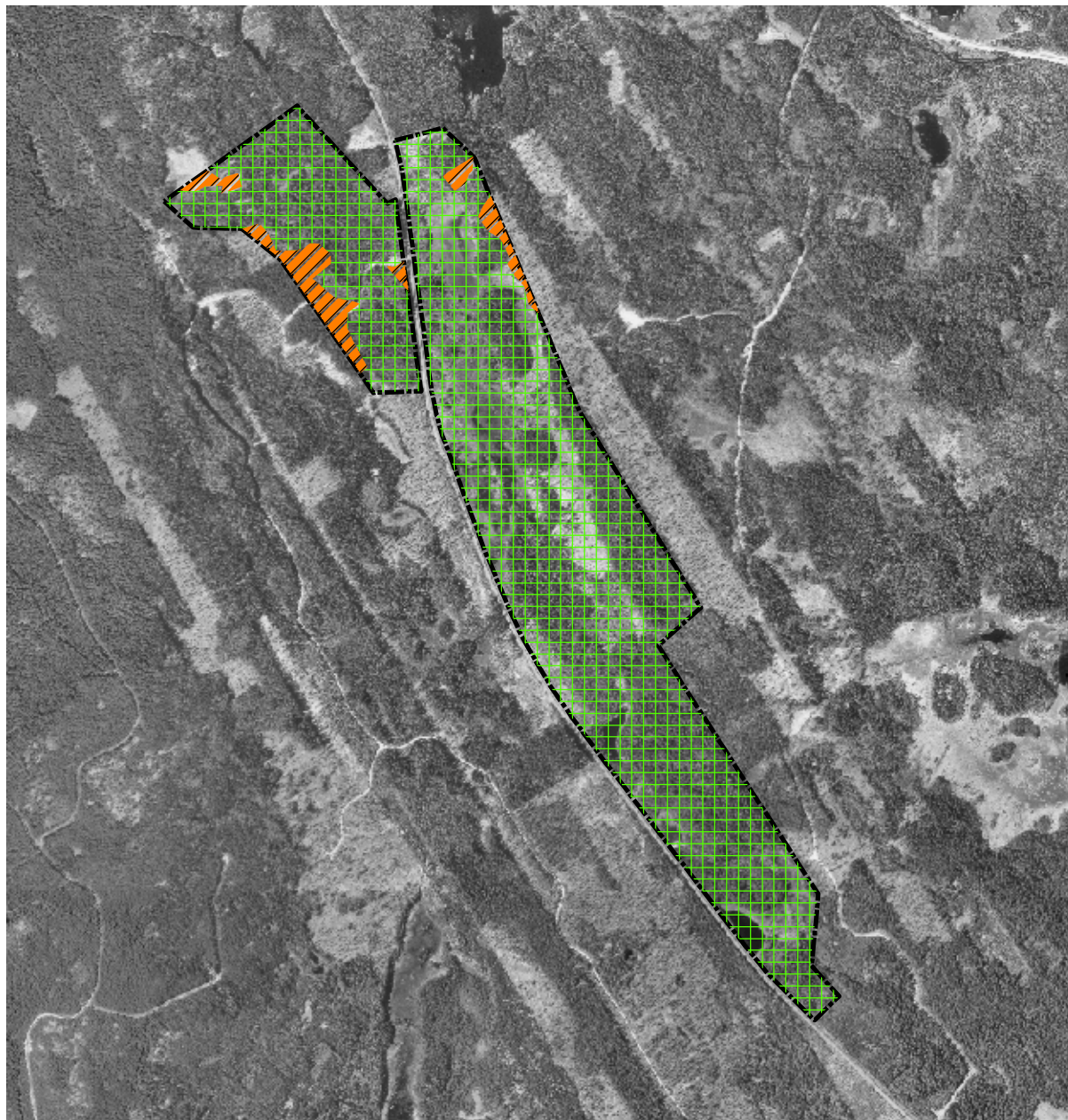
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2006-03-24

511-17138-03
80-235

Sid. 7

Skötselkarta för Sjugarnas naturreservat Skötselområde 1, 2 och 3, skogsmark, sötvatten och våtmarker

Skötselkarta tillhörande skötselplan för Sjugarnas
naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

----- Gräns för naturreservatet

Skötselområde 1 och 3, fri utveckling

Skötselområde 2, viss skötsel

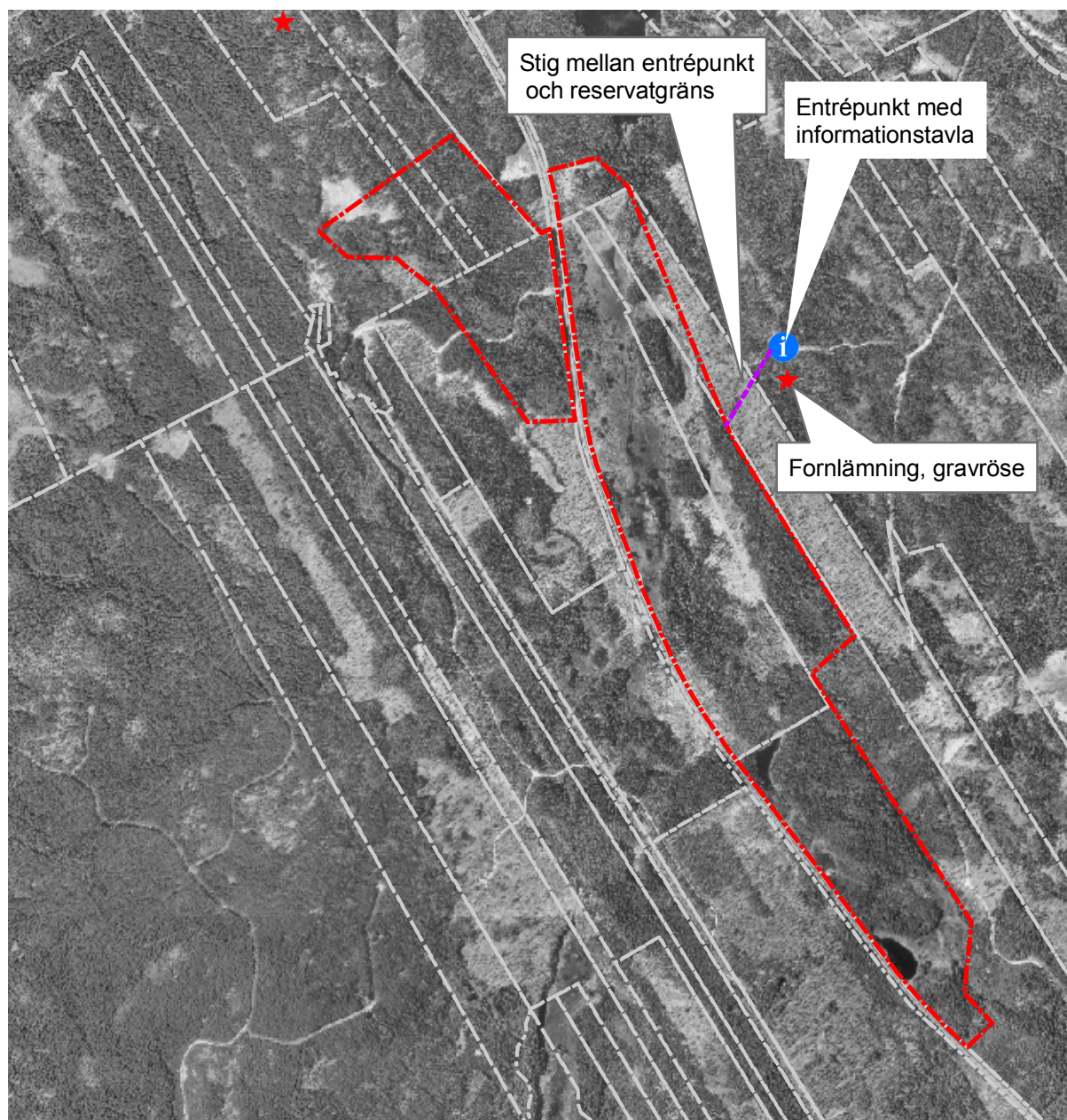
© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-ortofoto ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 18	lansstyrelsen@x.lst.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Skötselkarta för Sjugarnas naturreservat Skötselområde 4, friluftsliv

Skötselkarta tillhörande skötselplan för Sjugarnas naturreservat.
Gränsen är inmätt i fält

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:20 000

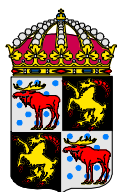
0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-ortofoto ärende 106-2004/188-X

- Informationstavla
- Markerad stig
- Gräns för naturreservatet
- Fastighetsgräns

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 18	lansstyrelsen@x.lst.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Översiktskarta, Sjugarnas naturreservat

Bakgrundskarta: Vägkartan

Centrumkoordinater X: 6751187 Y: 1571109

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-vägkartan ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 18	lansstyrelsen@x.lst.se

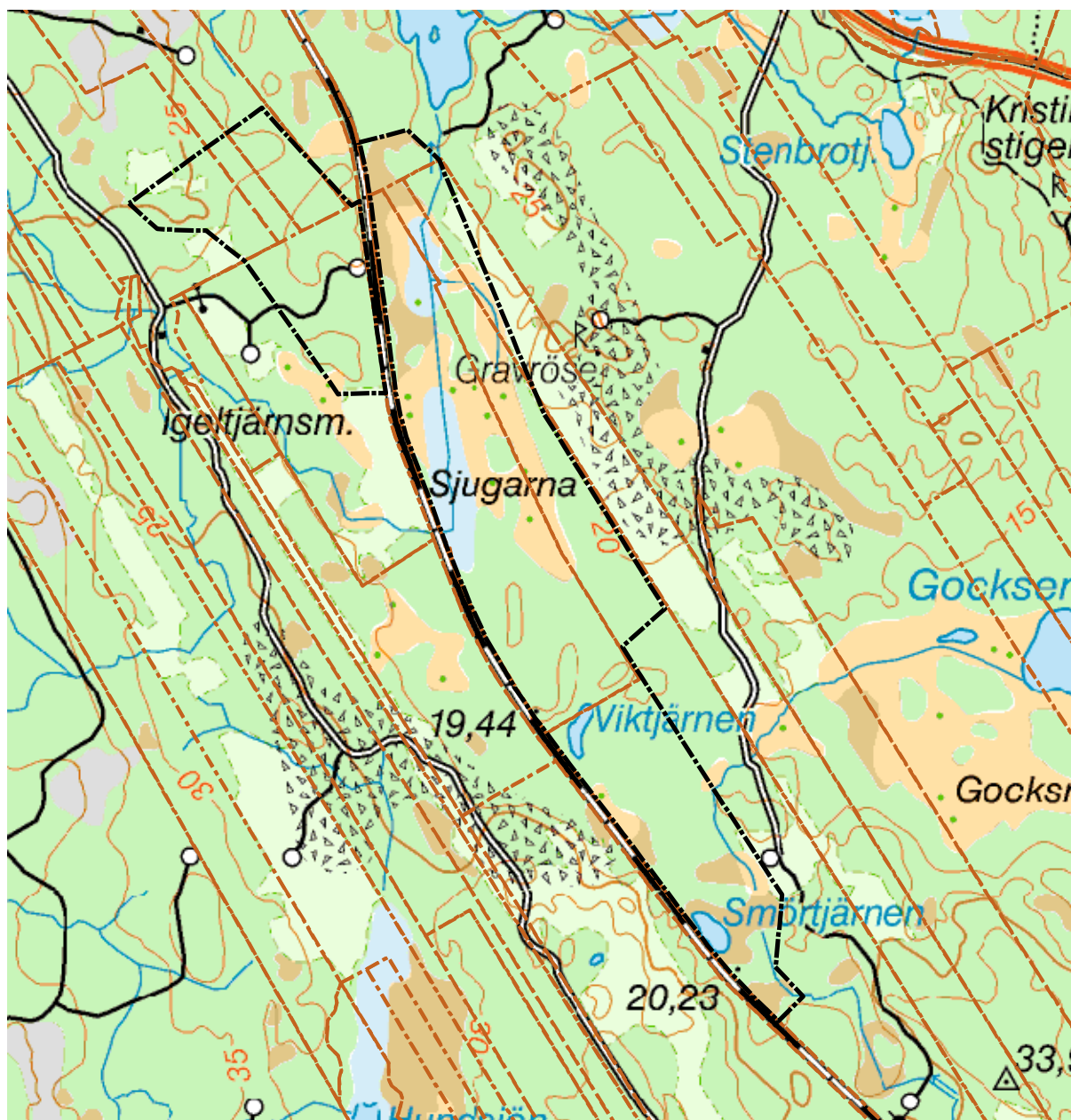
Länssstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2006-03-24

511-17138-03
80-235

Bilaga 3

Sjugarnas naturreservat

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Beslutskarta för Sjugarnas naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater X: 6751187 Y: 1571109

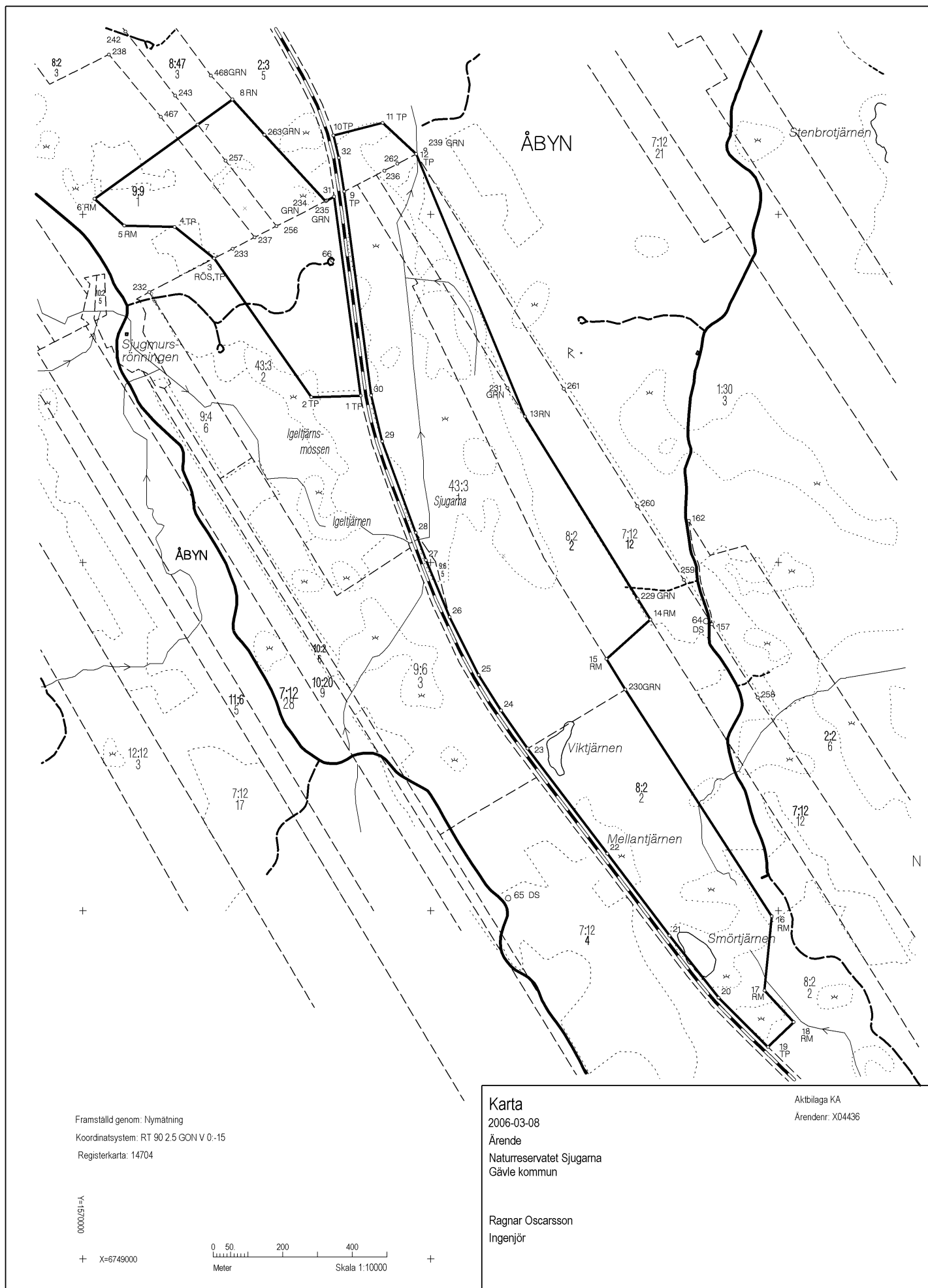

----- Gräns för naturreservatet

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-fastighetskartan ärende 106-2004/188-X

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länssstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-17 13 18	lansstyrelsen@x.lst.se

GÄVLEBORG

Lantmäterimyndigheten
Gävleborgs län

TEKNISK BESKRIVNING
2006-03-17

Aktbil TBE
Dnr X04436

Naturreservatet Sjugarna
Gävle kommun, Gävleborgs län
Yttre och inre kvalitet: 0,025 m

Koordinatförteckning (RT 90 2.5 GON V 0:-15, RH 70)

	Punkt nr	X	Y	Z	Markering
	Brytpunkter i naturreservat				
21EGN GRX	1	6751479.34	1570799.01		
	2	6751475.00	1570657.00		tp
	3	6751873.80	1570377.64		rös, tp
	4	6751964.00	1570264.00		tp
	5	6751968.00	1570119.00		rm
	6	6752044.83	1570033.76		rm
	7	6752257.95	1570330.04		om
	8	6752330.14	1570430.40		rn
	9	6752065.90	1570751.64		tp
	10	6752226.67	1570720.41		tp
	11	6752263.00	1570862.00		tp
	12	6752173.39	1570958.61		tp
	13	6751419.23	1571271.34		rn
	14	6750836.13	1571632.07		rm
	15	6750723.11	1571505.47		rm
	16	6749984.00	1571981.00		rm
	17	6749771.00	1571960.00		rm
	18	6749680.00	1572044.00		rm
	19	6749608.48	1571970.08		tp
	20	6749749.94	1571828.17		
	21	6749928.44	1571686.64		
	22	6750163.76	1571507.94		
	23	6750465.87	1571278.91		
	24	6750575.04	1571202.71		
	25	6750676.53	1571138.42		
	26	6750843.78	1571054.58		
	27	6751007.08	1570986.46		
	28	6751085.50	1570957.29		
	29	6751348.24	1570860.72		
	30	6751480.26	1570828.96		tp
	31	6752050.82	1570722.51		
	32	6752162.63	1570736.29		
	229	6750895.68	1571595.27		grn
	230	6750635.20	1571560.00		grn
	234	6752038.17	1570698.09		grn
	235	6752039.83	1570701.29		grn
	263	6752228.57	1570522.39		grn
	Gränspunkter				
21EGN GRÄ	157	6750822.79	1571809.03		grm
	162	6751119.41	1571742.82		grm
	229	6750895.68	1571595.27		grn
	230	6750635.20	1571560.00		grn
	231	6751501.24	1571221.03		grn
	232	6751777.00	1570191.01		grn
	233	6751901.42	1570430.90		grn
	234	6752038.17	1570698.09		grn
	235	6752039.83	1570701.29		grn
	236	6752125.75	1570867.20		grn
	237	6751934.29	1570493.94		grn
	238	6752459.40	1570075.17		grn
	239	6752186.82	1570985.07		grn
	242	6752525.51	1570122.65		grn
	243	6752341.07	1570265.57		grn

TBE[1].txt.bak.txt					
	256	6751966.43	1570556.60		grn
	257	6752154.38	1570410.39		grn
	258	6750612.64	1571940.45		grn
	259	6750950.13	1571728.38		grn
	260	6751162.13	1571594.70		grös
	261	6751499.16	1571382.92		grn
	262	6752145.96	1570904.57		grn
	263	6752228.57	1570522.39		grn
	467	6752280.05	1570224.14		grn
	468	6752398.71	1570368.30		grn
Referenspunkter för GPS-mätning					
21EGN POL	64	6750831.75	1571792.40	20.72	ds
	65	6750035.67	1571222.96	33.09	ds
21EGN SMP	66	6751867.34	1570717.29	21.23	hs

Förklaringar till markeringar

ds = Dubb i sten
 hs = Hål i sten
 grn = Gammal råsten
 om = Omarkerad gränspunkt
 rm = Rör i mark
 rn = Råsten
 rös = Röse
 rös,tp = Röse, träpåle
 tp = Träpåle

I tjänsten

Ragnar Oscarsson
 Ingenjör

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det *skriftligen* hos **Regeringen, miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till Länsstyrelsen, 801 70 Gävle.

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

Ni skall i överklagandet ange vilket beslut Ni överklagar, vilken ändring Ni vill ha och vilka skäl Ni har för ändringen.

Ange Ert namn samt skriv under överklagandet.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Länsstyrelsen, telefon 026-171000.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).